

GREEN DEAL

FAKTA – ČÍSLA – DOPADY

GREEN DEAL FAKTA – ČÍSLA – DOPADY

Informační příručka projektu „Evropský Green Deal a Česká republika: fakta-čísla-dopady“.

Projekt je podporován Skupinou ČEZ.

Autoři: kolektiv autorů.

Pro Evropský informační projekt, z. ú. vydalo nakladatelství BOOKS & PIPES, z. ú.

Neprodejné.

© Evropský informační projekt, z. ú., 2020

www.euroinfoproject.eu

Milí čtenáři,

jsem ráda, že jste se rozhodli vzít do rukou tuto publikaci, která vznikla v rámci projektu **Evropský Green Deal a Česká republika: fakta – čísla – dopady**, jehož realizaci laskavě podpořila Skupina ČEZ. Patříte mezi ty, kteří vědí, že klimatická změna je jednou z klíčových otázek dneška – ať už si to přejeme, nebo ne – a politické odpovědi na ni zásadním způsobem ovlivní život každého z nás.

Green Deal neboli Zelená dohoda pro Evropu uveřejněná v prosinci 2019 vypadá na první pohled jako další z řady nudných dokumentů, kterých evropské instituce produkují tuny. Green Deal ale počítá s revolucí: Evropa se má do třiceti let proměnit v první uhlíkově neutrální kontinent, tedy takový, který produkuje právě tolik emisí skleníkových plynů, kolik je schopen sám pohltit. A to se neobejde bez rozsáhlých změn ekonomik všech členských států EU. Což bude platit dvojnásob v období po pandemii COVID-19.

Naše publikace vám přináší přehled všeho podstatného, s čím Evropská komise v roce 2020 přišla: ukazuje na klíčové aspekty jednotlivých iniciativ, identifikuje jejich silné a slabé stránky a shrnuje, co to bude znamenat pro nás v České republice. To vše v atraktivním „kabátu“, aby pro vás studium tak rozsáhlé problematiky bylo co nejpříjemnější. Jak totiž záhy zjistíte, naplňování Green Dealu nebude procházkou růžovým sadem. Na druhou stranu ale nemá smysl zavírat před ním oči. Je to klišé, ale je to tak: Green Deal bude takový, jaký si ho uděláme.

Přeji vám inspirativní čtení

Iveta Paličková

OBSAH

Green Deal	3
Boj se změnami klimatu	6
Ochrana přírody a zastavení úbytku biologické rozmanitosti v Evropě	10
Podpora oběhového hospodářství	14
Finanční pomoc pro „uhelné“ regiony	17
Od zemědělce ke spotřebiteli	21
Evropská průmyslová strategie	24
Ekologické budovy, nová pracovní místa, lepší životní úroveň	27
Strategie pro malé a střední podniky	31
Strategie pro metan	36
Strategie pro chemické látky	40

Zelená dohoda
pro Evropu

Green Deal

Green Deal

(Balík opatření pro klimaticky neutrální EU)

Zelená dohoda pro Evropu stanoví, jakým způsobem učinit z Evropy do roku 2050 první klimaticky neutrální kontinent, jak oživit hospodářství, zlepšit zdraví a kvalitu života občanů a pečovat o přírodu tak, aby nikdo nebyl opomenut.

CÍL

- podpora účinného využívání zdrojů
- přechod na čisté oběhové hospodářství
- boj proti změně klimatu

- dosažení klimatické neutrality (tj. rovnováha mezi emisemi uhlíku a jeho pohlcováním z atmosféry do takzvaných úložišť uhlíku)
- zabránění ztráty biologické rozmanitosti a snížení znečištění

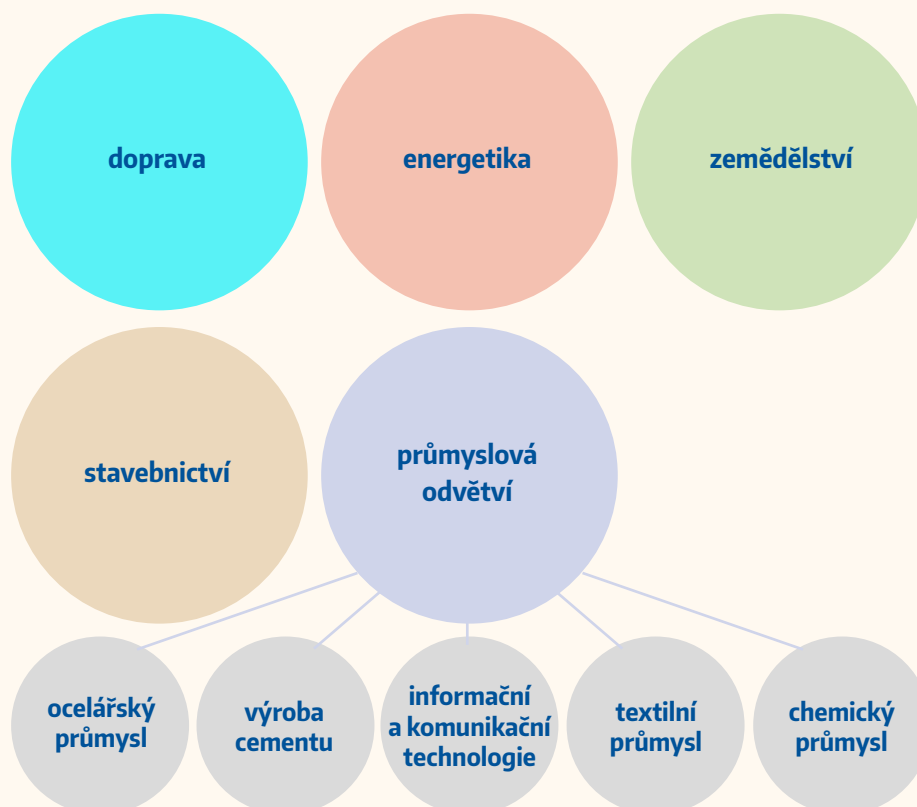
- začleňování hlediska udržitelnosti do všech politik EU
- snižování emisí skleníkových plynů pro rok 2030 nejméně na 50 % a směrem k 55 % ve srovnání s rokem 1990 (stávající cíl alespoň 40 %)

Pokud jde o klima a životní prostředí, nacházíme se **v krizové situaci**.

OBLASTI

NÁSTROJE

- Mechanismus pro spravedlivou transformaci
- Evropská průmyslová strategie
- Od zemědělce ke spotřebiteli
- Strategie pro udržitelnou a digitální Evropu

- Udržitelné zemědělství
- Výstavba a renovace
- Rámec pro dosažení klimatické neutrality
- Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030
- Udržitelná mobilita

FINANCOVÁNÍ ZELENÉ DOHODY PRO EVROPU

Plnění cílů bude do roku 2030 vyžadovat **260 miliard eur** dodatečných ročních investic, tj. přibližně **1,5 % HDP roku 2018**.

VÝHODY

OBČANÉ

- opatření k boji proti znečištění ovzduší a vody a znečištění způsobenému nebezpečnými chemickými látkami, která mají přímý vliv na lidské zdraví
- výrobky mají být koncipovány tak, aby byly opravitelné
- výrobky by měly mít dlouhou životnost a měly by být z recyklovaných materiálů
- výroba by měla spotřebovávat méně energie – možnost nižších cen

FIRMY

- modernizace a konkurenceschopnost
- podpora z investičních a inovačních programů dlouhodobého rozpočtu (VFR) poskytne průmyslu podnět k vývoji nových vedoucích technologií a udržitelných řešení šetrných k životnímu prostředí

NEVÝHODY

- nákladnost transformace
- nedostatek času pro splnění cílů
- nejasnost financování
- nepřehlednost jednotlivých návrhů
- ČR má druhý největší podíl průmyslu v EU a Zelená dohoda je náročnou výzvou
- dle Ministerstva průmyslu a obchodu může přinést další administrativní zátěž pro exportéry zboží a služeb z ČR (nepředvídatelné podmínky úřadů na zboží/služby v dlouhodobém horizontu)

KONKRÉTNÍ MOŽNOSTI PRO ČR

- příležitost pro transformaci průmyslu na nové technologie
- modernizace stávající a výstavba nové infrastruktury
- posilování přenosových a distribučních sítí
- rozšíření a modernizace IT

Boj se změnami klimatu

(Rámec pro dosažení klimatické neutrality – evropský právní rámec pro klima)

Právní rámec má zajistit, aby se EU stala do roku 2050 prvním klimaticky neutrálním kontinentem na světě.

CÍL

- dosáhnout nulové bilance emisí skleníkových plynů do roku 2050
- doplnit stávající rámec politiky EU
- zvýšit úsilí EU o přizpůsobení se změně klimatu
- přezkum stávající legislativy:
 - směrnice o evropském systému pro obchodování s emisemi (EU ETS);
 - nařízení o sdílení úsilí;
 - nařízení o využívání půdy, změny ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF);
 - směrnice o energetické účinnosti;
 - směrnice o obnovitelných zdrojích energie;
 - výkonnostní normy pro osobní automobily a dodávky, pokud jde o emise CO₂.

INICIATIVY

- Evropský právní rámec pro klima, kterým se cíl **dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050** začlení do práva EU.
- Evropský klimatický pakt, jehož účelem je zapojit občany a všechny části společnosti do činností v oblasti klimatu.
- Plán dosažení cíle v oblasti klimatu do roku 2030 spočívá v dalším snížení skleníkových emisí alespoň o **55 %**.

Pokrok bude v souladu s globálním přezkumem v rámci Pařížské dohody přezkoumáván každých pět let.

OBLASTI

regionální politika
a nízkouhlíkové
hospodářství

energetika

životní prostředí

mobilita
a doprava

udržitelné
financování

průmyslová
politika

obchod
a udržitelný rozvoj

mezinárodní
spolupráce a rozvoj

výzkum
a inovace v oblasti
změny klimatu

cíle udržitelného
rozvoje

Právní rámec stanoví v právních předpisech, že cílem EU je stát se do roku 2050 neutrální z hlediska klimatu, a to snížením emisí a zvýšením pohlcování skleníkových plynů z ovzduší až k dosažení nulových čistých emisí.

FINANCOVÁNÍ

- v příštím desetiletí se uvolní nejméně 1 bilion eur udržitelných investic
- obnovená strategie pro udržitelné finance se zaměří na přesměrování soukromých kapitálových toků do zelených investic
- mechanismus pro spravedlivou transformaci a doprovodný Fond pro spravedlivou transformaci

NÁSTROJE

- Komise přezkoumá všechny relevantní související politické nástroje a v případě potřeby navrhne jejich revizi.
- Komise navrhne stanovit v celé EU pro období 2030–2050 trajektorii snižování emisí skleníkových plynů, aby bylo možné měřit dosažený pokrok.
- Komise do září 2023 a poté každých pět let posoudí soulad unijních a vnitrostátních opatření s cílem dosáhnout klimatické neutrality.
- Komise do června 2021 provede přezkum všech příslušných nástrojů politiky a v případě potřeby navrhne jejich úpravu s cílem dosáhnout dodatečného snížení emisí skleníkových plynů.
- Členské státy budou muset vypracovat a provádět adaptační strategie s cílem posílit odolnost a snížit míru zranitelnosti vůči dopadům změny klimatu.

VÝHODY

OBČANÉ

- lepší životní prostředí
- čistší ovzduší

FIRMY

- větší poptávka pro stavební firmy
- podpora vývoje nových technologií
- modernizace a dekarbonizace hospodářství

NEVÝHODY

- vysoké náklady na transformaci
- potřeba nových technologií
- nereálnost cílů

KONKRÉTNÍ MOŽNOSTI PRO ČR

- modernizace českého hospodářství
- zavedení nových technologií
- nové technologie mohou v budoucnosti přinést menší náklady
- diverzifikace českého hospodářství
- zmírnění sociálních a ekonomických nákladů transformace

Ochrana přírody a zastavení úbytku biologické rozmanitosti v Evropě

(Strategie v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030)

Nová strategie pomůže obnovit do roku 2030 biologickou rozmanitost Evropy (tj. pestrost genů, rostlinných a živočišných druhů a ekosystémů, které tvoří život na planetě), což prospěje všem – lidem i klimatu.

CÍL

1.

chránit nejméně 30 % půdy EU
a 30 % mořských oblastí EU

2.

chránit alespoň jednu třetinu
chráněných území EU včetně
všech zbývajících primárních
a původních lesních porostů EU

3.

spravovat všechna chráněná
území:

- vyčlenit alespoň 25 % zemědělské půdy na ekologické zemědělství
- vyčlenit 10 % zemědělské půdy pro krajinné prvky s vysokou rozmanitostí (např. remízky, voda, meze apod.)
- chránit původní lesy a pralesy

KONKRÉTNÍ KROKY

Zřízení chráněných oblastí alespoň na: 30 % území EU a 30 % moří zemí EU

Obnova poškozených ekosystémů na pevnině i na moři, a to:

- zastavením úbytku včel
- rozšířením ekologického zemědělství
- snížením používání pesticidů a jejich škodlivosti o 50 % do roku 2030
- obnovením přirozeného toku na nejméně 25 000 km řek v EU
- výsadbou 3 miliard stromů do roku 2030

Uvolnění 20 miliard eur na biologickou rozmanitost (každoročně)

Učinit z EU světového lídra, pokud jde o řešení celosvětové krize v oblasti biologické rozmanitosti

DŮVODY

- **klimatický problém** – ničení a poškozování ekosystémů a půdy urychluje globální oteplování, zatímco obnova přírody změnu klimatu zmírňuje
- **ekonomický problém** – přírodní kapitál zajišťuje zdroje nezbytné pro průmysl a zemědělství
- **problém bezpečnosti a zabezpečení** – ztráta přírodních zdrojů může zejména v rozvojových zemích vést ke konfliktům a ke zvýšení jejich zranitelnosti vůči přírodním katastrofám
- **problém zabezpečení potravin** – rostliny, živočichové včetně opylovačů a půdních organismů hrají v našem potravinovém řetězci klíčovou úlohu
- **zdravotní problém** – zničení přírody zvyšuje riziko nemocí a snižuje naši odolnost vůči nim
- **problém spravedlnosti** – ztráta biologické rozmanitosti škodí nejvíce těm nejhudším, čímž se nerovnosti ještě prohlubují

Více než polovina globálního HDP (přibližně 40 bilionů eur) závisí na přírodě. Investování do ochrany, obnovy a zachování přírody má rovněž zásadní význam pro hospodářské zotavení Evropy z krize COVID-19.

OBLASTI

chemické látky
a suroviny

letectví
a cestovní ruch

nemovitosti

těžební průmysl
a hutnictví

dodavatelské řetězce
a doprava

maloobchod

spotřební zboží
a životní styl
(z poloviny závisí
na přírodě)

PENÍZE

Z 25 % rozpočtu EU

vyčleněného na opatření v oblasti klimatu bude významný podíl investován do biologické rozmanitosti a řešení inspirovaných přírodou.

V rámci programu InvestEU má být v příštích 10 letech vytvořena iniciativa podporující přírodní kapitál a oběhové hospodářství ve výši přibližně **10 miliard eur**.

VÝHODY

OBČANÉ

- přímé a nepřímé pracovní příležitosti
- ekologizace měst
- lepší životní prostředí

FIRMY

- vznik nových pracovních míst – v zemědělství je 1,3 milionu z 9,6 milionů pracovních míst přímo či nepřímo spojeno se sítí Natura 2000 (soustava chráněných území, kterou společně vytvářejí členské státy EU)
- podpora cestovního ruchu – odvětví cestovního ruchu zaměstnává v Evropě 12 milionů lidí – z toho 3,1 milionů má vazbu na chráněné oblasti
- ekologické zemědělství poskytuje o 10 až 20 % více pracovních míst na hektar než konvenční zemědělské podniky
- zachování mořských populací by mohlo zvýšit roční zisky odvětví rybolovu a produkce mořských plodů o více než 49 miliard eur
- úspora finančních prostředků – ochrana pobřežních mokřadů by mohla ušetřit přibližně 50 miliard eur, které se vyplácejí na náhradách povodňových škod
- přínosy evropské sítě ochrany přírody Natura 2000 se oceňují v rozmezí 200–300 miliard eur ročně
- investování do ochrany, obnovy a zachování přírody může mít význam pro hospodářské zotavení EU z krize COVID-19

NEVÝHODY

- vysoké náklady bez jasného cíle

Zelená dohoda
pro Evropu

Green
Deal

Podpora oběhového hospodářství

(Nový akční plán pro oběhové hospodářství –
Čistší a konkurenceschopnější Evropa)

CÍL

Připravit ekonomiku na „zelenou budoucnost“, zlepšit její konkurenceschopnost a zároveň chránit životní prostředí a spotřebitelům poskytnout nová práva.

KONKRÉTNÍ CÍLE

Zajistit, že výrobky budou navrženy tak, aby vydržely déle, daly se snadněji opětovně použít, opravit a recyklovat, a aby místo primárních surovin obsahovaly co nejvíce recyklovaného materiálu.

Poskytnout informace o opravitelnosti a trvanlivosti výrobků.

Zaměřit se na odvětví, která spotřebovávají největší množství zdrojů – baterie, obaly, plasty, stavebnictví, textilní výrobky, elektronika.

Zaměřit se na zabránění vzniku odpadů.

Cílem je, aby bylo ve spotřebitelských a produktových předpisech EU do roku 2021 začleněno „**právo na opravu**“.

V EU se každoročně vyprodukuje:

- **500 kg** komunálního odpadu, **173 kg** obalů a téměř **200 kg** plastů na osobu
- **20 %** potravin se v EU vyhodí
- průměrný Evropan spotřebuje každý rok zhruba **26 kg** textilu

Snaha posunout se od modelu vytěžit-vyrobít-použít-vyhodit k šetrnějšímu a efektivnějšímu zužitkování zdrojů a k prodloužení životnosti výrobků.

OBLASTI

elektronika
a informační
a komunikační
technologie (IKT)

textilní
výrobky

plasty

stavebnictví
a budovy

obaly

baterie
a vozidla

potraviny

Očekává se, že celosvětová spotřeba materiálů, jako je biomasa, fosilní paliva, kovy a nerostné suroviny, se během příštích 40 let **zdvojnásobí**, zatímco roční produkce odpadu se má do roku 2050 podle prognóz zvýšit o **70 %**.

PENÍZE

Využití několika fondů EU – **Fond soudržnosti**, **Evropský fond pro regionální rozvoj**, program **LIFE**, prostředky v rámci sociálních, výzkumných a inovačních programů.

Aktivace **soukromého financování** na podporu oběhového hospodářství prostřednictvím finančních nástrojů EU (např. **InvestEU**).

VÝHODY

OBČANÉ

- výrobky uváděné na trh EU budou navrženy tak, aby měly delší životnost a daly se snadněji opravit a modernizovat, recyklovat a opětovně použít
- výrobky na jedno použití budou všude tam, kde to bude možné, postupně stahovány z trhu
- nová pracovní místa
- funkční a bezpečné výrobky

MĚSTA

- předcházení vzniku odpadů a snižování jejich množství
- úspora vody – opětovné využívání vody v zemědělství
- zvýšení obsahu recyklovaných materiálů
- bezpečnější a čistší toky odpadů
- nižší náklady na zpracování odpadů

PODNIKY, SPOLEČNOSTI A FIRMY

- podpora inovací
- růst HDP a tvorba pracovních míst – cíl do roku 2030 zvýšit HDP EU o 0,5 % a vytvořit přibližně 700 000 nových pracovních míst

NEVÝHODY

- zvýšení nákladů
- nutnost použití nových výrobních postupů
- menší konkurenceschopnost proti výrobcům mimo EU
- potřeba zajistit vysoce kvalitní recyklaci
- nutnost zastavit vývoz odpadů

KONKRÉTNÍ MOŽNOSTI PRO ČR

- ČR nemá zásadní problém s recyklací, a nebudou potřeba takové změny
- zlepšení kvality vod a ovzduší ve znevýhodněných regionech
- další náklady na zpracování odpadů (ukončení skládkování)

Zelená dohoda
pro Evropu

Green Deal

Finanční pomoc pro „uhelné“ regiony

(Fond pro spravedlivou transformaci)

EU se zavázala být do roku 2050 klimaticky neutrální
a členské státy v následujících letech čeká výrazná proměna

CÍL

Pomoc řešit sociální a hospodářské dopady
přechodu na nízkouhlíkové hospodářství

OBLASTI

Zaměřuje se na regiony, odvětví
a pracovníky, kteří mohou mít
s přechodem největší problémy.

Podpora ze strany EU má být
k dispozici pro všechny členské
státy. Má být zaměřena na regio-
ny s nejvyššími emisemi uhlíku
a regiony, ve kterých mnoho
pracovních míst závisí na fosil-
ních palivech.

Členské státy mají získat přístup
k financování poté, co vypracují
plány pro „spravedlivou trans-
formaci“ na období do roku 2030
a určí nejvíce postižené oblasti,
které by měly obdržet podporu.
Plány členských států mají před-
stavit způsoby, jak řešit sociální,
hospodářské a environmentální
problémy.

NÁSTROJ EU

Vzniknout by měly 3 hlavní zdroje financování

1. Fond pro spravedlivou transformaci	2. Zvláštní režim pro spravedlivou transformaci v rámci programu InvestEU	3. Úvěrový nástroj pro veřejný sektor*
<ul style="list-style-type: none"> • má přidělovat granty především regionům, kde mnoho lidí pracuje v odvětví těžby uhlí, lignitu, ropných břidlic a rašeliny, nebo těm, v nichž se soustředí průmyslová odvětví produkující velké množství skleníkových plynů • pomáhat pracovníkům při rozvoji dovedností a schopností, které v budoucnosti uplatní na trhu práce, a podporovat malé a střední podniky a nové ekonomické příležitosti pro vytváření pracovních míst v těchto regionech 	<ul style="list-style-type: none"> • projekty v oblasti dekarbonizace a hospodářské diverzifikace regionů a projekty týkající se energetické, dopravní a sociální infrastruktury 	<ul style="list-style-type: none"> • na investice do energetické a dopravní infrastruktury, sítí dálkového vytápění nebo renovace a izolace budov <p>* má být zřízen ve spolupráci s EIB a rozpočtem EU</p>

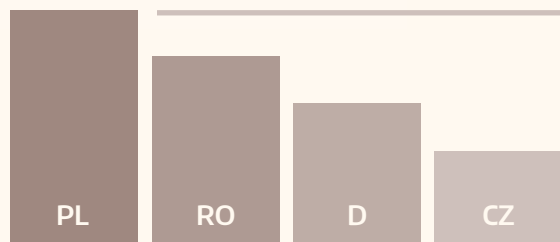
PENÍZE

Fond pro spravedlivou transformaci	Zvláštní režim pro spravedlivou transformaci v rámci programu InvestEU	Úvěrový nástroj pro veřejný sektor
<p>10 miliard eur, které mají vygenerovat investice ve výši nejméně 30–50 miliard eur</p>	<p>mobilizovat investice ve výši 45 miliard eur</p>	<p>úvěrový nástroj pro veřejný sektor – má mobilizovat investice ve výši 25–30 miliard eur</p>

Každé euro, které z transformačního fondu stát dostane, má doprovázet **1,5 až 3 eura z ERDF a ESF**. Ty mají být navíc doplněny o státní zdroje (spolufinancování ale nesmí přesáhnout více jak 20 % hodnoty národní alokace z ERDF a ESF).

1€ z JTF = **1,5** až **3€** z ERDF a ESF

ČR, jež je silně zatížena těžbou uhlí, by měla být po Polsku, Rumunsku a Německu čtvrtým největším příjemcem financí a měla by získat **581 milionů eur (14,6 miliard Kč)**

KRITÉRIA PRO ZISK FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ

<p>1. emise skleníkových plynů z průmyslových zařízení v regionech, kde uhlíková náročnost překračuje průměr EU</p>	<p>2. míra zaměstnanosti v odvětví těžby uhlí a lignitu</p>	<p>3. míra zaměstnanosti v průmyslu v regionech uvedených v bodě 1</p>	<p>4. těžba rašeliny</p>	<p>5. těžba ropných břidlic</p>
--	--	---	---	--

VÝHODY

OBČANÉ

- podpořit pracovní příležitosti v nových odvětvích i sektorech, jež se nacházejí v procesu transformace
- nabídnout možnosti rekvalifikace
- zdokonalit energeticky účinné bydlení
- investovat do boje proti energetické chudobě
- usnadnit přístup k čisté, cenově dostupné a bezpečné energii

FIRMY

- podpořit přechod na nízkouhlíkové technologie a hospodářskou diverzifikaci založené na investicích a pracovních místech odolných vůči změně klimatu
- vytvořit podmínky pro veřejné a soukromé investory
- usnadnit přístup k úvěrům a finanční podpoře
- investovat do zakládání nových firem, SME a startupů
- investovat do výzkumu a inovací

NEVÝHODY

- podporu mohou získat pouze vybrané oblasti
- jsou stanoveny specifikované oblasti podpory
- nejasnost financování (např. získávání finančních prostředků)
- potřeba vypracovat územní plán spravedlivé transformace, ve kterém členské státy navrhnu transformiční proces až do roku 2030
- státy musí rozhodnout, zda projekty financované z transformačního fondu zastřeší již existující OP, nebo vytvoří nové, samostatné OP

KONKRÉTNÍ MOŽNOSTI PRO ČR

Prostředky z EU by měly být poskytnuty pro Ústecký, Moravskoslezský a Karlovarský kraj.

VÝHODY PRO ČR

- podpořit přechod na nízkouhlíkové činnosti
- vytvořit nová pracovní místa v rámci zelené ekonomiky
- podpořit investice do veřejné a udržitelné dopravy, poskytnout technickou pomoc, podpořit investice do obnovitelných zdrojů energie
- zdokonalit digitální propojení
- poskytnout finančně dostupné úvěry místním veřejným orgánům
- zlepšit energetickou infrastrukturu, dálkové vytápění a dopravní síť

PŘÍKLADY PODPORY

- investice do zavádění technologií pro dostupnou čistou energii
- snižování emisí skleníkových plynů
- podpora energie z obnovitelných zdrojů
- posilování oběhového hospodářství
- rekvalifikace pracovníků
- zavádění technologií a infrastruktur pro cenově dostupnou energii
- snižování emisí skleníkových plynů
- zakládání nových firem
- obnova a dekontaminace lokalit uhelných regionů

Finanční podpora nemá směřovat do jaderných elektráren, na výrobu a zpracování tabáku, investice do výroby či zpracování fosilních paliv a ani na pomoc podnikům v obtížích.

Od zemědělce ke spotřebiteli

(Strategie pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy)

Strategie od zemědělce ke spotřebiteli představuje příležitost pro zlepšení životního stylu, zdraví a životního prostředí

CÍLE

přechod ke
zdravějšímu
potravinovému
systému EU

zajistit zdravé,
cenově dostupné
a udržitelné
potraviny

řešení změny
klimatu

rozšíření
ekologického
zemědělství

snížit prodej
produktů
obsahujících
antimikrobiální
látky

podpořit ekologické
zemědělství tak,
aby bylo do roku
2030 ekologicky
obhospodařováno
25 % zemědělské půdy

snížit používání
chemických
pesticidů
o 50 % do
roku 2030

omezit
potravinové ztráty
a plýtvání
potravinami

OBLASTI

produkce
a zpracování
potravin

zemědělství

ekologické
zemědělství

výroba
pesticidů

velkoobchod,
maloobchod,
pohostinství
a stravovací
služby

výzkum
a technologie

Zemědělství je odpovědné za **10,3 %** emisí skleníkových plynů v EU a téměř **70 %** z nich pochází z **odvětví živočišné výroby**.

DŮVODY

- **používání pesticidů** v zemědělství přispívá ke znečištění půdy, vody i ovzduší
- **výskyt nadměrného množství živin** v životním prostředí je jedním z hlavních zdrojů znečištění ovzduší, půdy i vodních zdrojů a má negativní dopad na biologickou rozmanitost i klima
- **antimikrobiální rezistence** spojená s používáním antibiotik u zvířat i lidí vede podle odhadů v EU každoročně k úmrtí 33 000 osob
- **lepší životní podmínky zvířat** zlepšují zdraví zvířat, a tím pádem kvalitu potravin, snižují potřebu léků a mohou přispět k zachování biologické rozmanitosti
- v roce 2017 bylo podle odhadů více než **950 000 úmrtí v EU spojeno s nezdravým stravováním**
- strategie je ústředním prvkem agendy Komise zaměřené na **dosažení cílů udržitelného rozvoje OSN**

NÁSTROJE

pravidla nové Společné zemědělské politiky (např. podpora ekologického zemědělství)	pravidla pro označování udržitelných potravin	cíle v oblasti plýtvání potravinami	návrh povinného vyznačování nutričních údajů na přední straně balení potravin
---	---	-------------------------------------	---

PENÍZE

10 miliard eur z programu Horizont Evropa	financování v rámci Společné zemědělské politiky
---	--

VÝHODY

- ochrana zdraví obyvatel EU
- zlepšení kvality potravin
- podpora ekologických produktů
- nové značení potravin umožní spotřebitelům zvolit zdravé, udržitelné stravovací návyky
- zintenzivnění boje proti plýtvání potravinami a s tím spojené závazné cíle v oblasti plýtvání potravin
- úspora finančních prostředků

NEVÝHODY

- nákladnost přeměny
- nejasnost financování
- potřeba revize Společné zemědělské politiky
- problém realizovatelnosti jednotlivými členskými státy
- potřeba spolupráce soukromého sektoru

KONKRÉTNÍ MOŽNOSTI PRO ČR

- ČR se k návrhu staví pozitivně, i když splnění cílů bude nákladné
- výhoda pro drobné zemědělce a ekoproducenty
- existence velkých agrárních podniků zvýší náklady

Zelená dohoda
pro Evropu

Green
Deal

Evropská průmyslová strategie

(Nová průmyslová strategie pro Evropu)

CÍL

EKOLOGICKÁ TRANSFORMACE

dosáhnout cíle klimatické
neutrality Evropy do roku 2050
a utváření digitální
budoucnosti Evropy

GLOBÁLNÍ KONKURENCESCHOPNOST

zachovat globální
konkurenceschopnost
evropského průmyslu a rovné
podmínky, a to jak na domácí,
tak i na celosvětové úrovni

DIGITÁLNÍ TRANSFORMACE

zajistit, aby evropské podniky byly
při ekologických regulacích schopny
obstát v celosvětové konkurenci

zvládnout dvojí transformaci,
jednak na klimatickou neutralitu
a jednak na vedoucí postavení
v digitální oblasti

FAKTA A ČÍSLA

20 %

představuje více než 20 % ekonomiky EU

80 %

vytváří 80 % vývozu zboží

35 milionů

zaměstnává zhruba 35 milionů lidí a další miliony pracovních míst jsou na něj navázány doma i v zahraničí

99 %

malé a střední podniky tvoří přes 99 % všech evropských společností

KONKRÉTNÍ CÍLE A NÁSTROJE

Vytvořit jistotu pro průmysl

- prosazování pravidel jednotného trhu
- strategie pro udržitelnou a digitální Evropu zaměřená na malé a střední podniky
- akční plán pro duševní vlastnictví
- vytvoření ekonomiky EU založené na datech

Podpora inovací

- partnerství veřejného a soukromého sektoru v rámci programu Horizont Evropa

Pomoci průmyslu v přechodu na klimatickou neutralitu

- strategie EU pro čistou ocel a strategie pro udržitelnost v oblasti chemických látek
- přezkum nařízení o transevropské energetické síti
- strategie EU pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů na moři
- strategie pro udržitelnou a inteligentní mobilitu

Snížení závislosti na jiných částech světa

- doporučení o kybernetické bezpečnosti sítí 5G
- farmaceutická strategie včetně opatření k zabezpečení dodávek a zajištění inovací pro pacienty
- rozšíření mezinárodních partnerství pro přístup ke kritickým surovinám

Budování rozvinutějšího oběhového hospodářství

- akční plán pro oběhové hospodářství
- regulační rámec pro udržitelné baterie
- strategie EU pro textilní výrobky

Udržet celosvětově rovné podmínky

- pravidla pro zahraniční subvence
- prosazení přísnějších mezinárodních pravidel pro průmyslové subvence ve WTO

Získávání dovedností a rekvalifikace

- aktualizace agendy dovedností pro Evropu v roce 2030
- akční plán digitálního vzdělávání
- provádění strategie EU pro rovnost žen a mužů

Investice a financování transformace

- přezkum pravidel státní podpory pro významné projekty společného evropského zájmu
- akční plán pro unii kapitálových trhů v roce 2020

Partnerský přístup ke správě věcí veřejných

- Evropská aliance pro čistý vodík

a další strategie, návrhy, akční plány a zprávy

**Malé a střední podniky hrají v průmyslové struktuře EU klíčovou úlohu, protože poskytují dvě ze tří pracovních míst a jsou pro úspěch nového průmyslového pří-
stupu zásadní.**

VÝHODY

- příležitost pro inovaci malých a středních podniků
- snížení byrokracie
- inovace v oblasti nových technologií
- zlepšení životního prostředí
- odstranění překážek na jednotném trhu by mohlo do konce tohoto desetiletí přinést až 713 miliard eur

NEVÝHODY

- nejasnost financování
- obecné cíle

KONKRÉTNÍ MOŽNOSTI PRO ČR

možnost nastartovat průmysl po krizi

- ČR lze tradičně označit za jednu z nejprůmyslovějších zemí EU – změny by měly být výrazné
- ČR má druhý nejvyšší podíl zaměstnanosti v průmyslu – změny v zaměstnanosti

Ekologické budovy, nová pracovní místa, lepší životní úroveň

(Renovační vlna pro Evropu – ekologické budovy,
nová pracovní místa, lepší životní úroveň)

Na budovy připadá přibližně 40 % spotřeby energie v EU a 36 % emisí skleníkových plynů z energie. Avšak pouze 1 % budov každoročně projde energeticky účinnou renovací, takže účinná opatření mají zásadní význam pro to, aby byla Evropa do roku 2050 klimaticky neutrální.

CÍL

- dosažení klimatické neutrality do roku 2050
- zvýšení odolnosti vůči dopadům změny klimatu
- větší míra renovací
- široká dostupnost udržitelných budov a budov s nízkou energetickou náročností
- zajištění přiměřeného a dobře zacíleného financování
- podpora komplexních a integrovaných renovačních prací pro inteligentní budovy
- integrace energie z obnovitelných zdrojů a možnost měření skutečné spotřeby energie
- nastavení stavebních ekosystémů tak, aby zajišťovaly udržitelné renovace založené na oběhových řešeních
- využívání a opětovné využívání udržitelných materiálů
- integrace řešení inspirovaných přírodou
- využívání renovace jako páky k řešení energetické chudoby
- zpřístupnění zdravého bydlení pro všechny domácnosti včetně osob se zdravotními postiženími a starších osob
- podpora dekarbonizace vytápění a chlazení, odpovědných za 80 % spotřeby energie v obytných budovách
- stanovení vysokých zdravotních a environmentálních norem
- vysoká kvalita ovzduší, hospodaření s vodou a prevence katastrof
- ochrana před riziky souvisejícími s klimatem

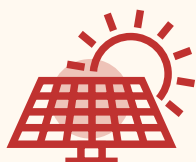
Očekává se, že **85–95 % budov v EU** bude v provozu i v roce 2050. Jejich renovace je nezbytná pro snížení emisí a spotřeby energie.

PRIORITY

větší míra renovací

důkladné renovace, které zajistí oběhové řešení a opětovné využívání udržitelných materiálů

výroba jen té energie, která je skutečně potřeba

Inteligentní budovy mohou umožnit účinnou výrobu a využívání obnovitelných zdrojů energie **na úrovni domu, čtvrtě nebo města.**

INICIATIVY

- Doporučení a pokyny týkající se energetické chudoby (nedostatek energetických zdrojů k zajištění elektřiny a tepla), které pomůžou členským státům monitorovat energetickou chudobu a šířit osvědčené postupy
- Iniciativa pro cenově dostupné bydlení
- Iniciativy „Renovate“ a „Power Up“ sloužící ke koordinaci postupu všech členských států

Komise k naplnění cílů a iniciativ navrhne:

- revizi certifikátů energetické náročnosti
- nové požadavky na energetické audity ve směrnici o energetické účinnosti
- přezkum směrnice o energetické účinnosti a směrnice o energetické náročnosti budov
- iniciativu pro cenově dostupné bydlení – pilotní projekt pro 100 čtvrtí, v nichž proběhne renovace budov
- zavedení povinných minimálních norem energetické náročnosti pro všechny typy budov ve směrnici o energetické náročnosti budov
- přezkum směrnice o obnovitelných zdrojích energie do června 2021 a rozvahu, zda zpřísnit stávající cíl pro vytápění a chlazení z obnovitelných zdrojů
- přezkum zavedení norem „rozsáhlé renovace“ v rámci revize směrnice o energetické náročnosti budov
- rozšíření požadavků na renovace budov ve směrnici o energetické účinnosti na všechny úrovně veřejné správy
- přezkum cíle v oblasti materiálového využití stanoveného v právních předpisech EU pro stavební a demoliční odpad

FAKTA A ČÍSLA

85 % budov v EU bylo postaveno před více než 20 lety a očekává se, že 85–95 % budov bude v roce 2050 stále stát.

Na budovy připadá přibližně 40 % spotřeby energie v EU a **36 % emisí skleníkových plynů** z energie.

Fond budov v EU zahrnuje **220 milionů stavebních jednotek**.

Pouze **1 % budov** každoročně projde energeticky účinnou renovací.

Téměř **34 milionů Evropanů** si nemůže dovolit vytápět svou domácnost.

Do roku 2030 by mohlo být **zrenovováno 35 milionů budov** a vytvořeno až 160 000 nových zelených pracovních míst ve stavebnictví.

K dosažení cíle snížení emisí alespoň o 55 % **do roku 2030 musí EU snížit emise skleníkových plynů z budov o 60 %**, jejich spotřebu energie o 14 % a spotřebu energie při vytápění a chlazení o 18 %.

Každý rok je třeba **renovovat 800 000 sociálních domů**, což si ročně vyžádá dodatečné finanční prostředky ve výši přibližně 57 miliard eur.

Vytápění a chlazení je odpovědné za 80 % spotřeby energie v obytných budovách.

OBLASTI

obytné
budovy

veřejná
a soukromá sociální
infrastruktura

budovy
veřejné správy

sociální
bydlení

kulturní
instituce

školy

nemocnice

zdravotnická
zařízení

PENÍZE

• Renovace budov je jedním z odvětví, které se potýká s největším nedostatkem investic v EU. • Každoročně budou potřeba dodatečné investice ve výši 275 miliard eur. • V plánu je přímá rozpočtová podpora EU na kvalitní renovace budov. • EU chce přilákat soukromé investice.	• Veřejné záruky pro mobilizaci soukromých investic zajistí InvestEU. • Program Horizont Evropa má podporovat inovace a rozvoj nových technologií včetně specializovaného partnerství pro udržitelnost zastavěného prostředí (Built4people).

NÁSTROJE

• Iniciativa „Renovate“ • Iniciativa „Power Up“ • Nový evropský Bauhaus, který má zřídit síť pěti zakládajících center, které mají za úkol podpořit udržitelný design a přírodní materiály	• Rozvoj přístupů založených na sousedství v místních komunitách s cílem integrovat obnovitelná a digitální řešení a vytvořit oblasti s nulovou spotřebou energie, v nichž se spotřebitelé stanou samovýrobci, kteří prodávají energii do sítě

VÝHODY

OBČANÉ

- lepší životní prostředí
- nová pracovní místa
- pomoc při rekonstrukci budov

FIRMY

- větší poptávka pro stavební firmy
- vývoj technologií týkajících se renovací

NEVÝHODY

- nejasné financování
- obecné vyznění strategie
- nejasné postupy

Strategie pro malé a střední podniky

(Strategie pro udržitelnou a digitální Evropu
zaměřená na malé a střední podniky)

Malé a střední podniky přinášejí inovativní řešení výzev, jako je změna klimatu, účinné využívání zdrojů a sociální soudržnost, a pomáhají šířit inovace ve všech evropských regionech. Mají proto zásadní význam pro dvojí transformaci EU na udržitelnou a digitální ekonomiku.

CÍL

- podpora podniků, které přispívají k transformaci a udržitelnosti (poradenství a investice ze strany EU)
- nárůst počtu malých a středních podniků (MSP) uplatňujících udržitelné obchodní praktiky
- nárůst počtu MSP využívajících digitální technologie
- podpora podniků v oblasti digitalizace
- poskytování uživatelsky vstřícného a cíleného poradenství ohledně udržitelnosti a digitalizace
- propojení podpůrných struktur tak, aby měl každý malý a střední podnik možnost obrátit se na poradenskou službu
- odstranění překážek v podnikání

- zjednodušení právní úpravy pro MSP
- posílení spravedlnosti ve vztazích mezi podniky (např. malé firmy nedisponují tak velkým kapitálem, aby mohly čekat na platbu příliš dlouho)
- diverzifikace zdrojů financování a zajištění připravenosti většího počtu MSP na investice
- podpora ochrany duševního vlastnictví
- vytvoření příznivějšího a otevřenějšího prostředí pro přístup k financování
- EU se má stát nejatraktivnějším místem pro založení malého podniku

Komise k naplnění cílů a iniciativ:

- aktualizuje síť Enterprise Europe Network (pomáhající malým a středním podnikům k růstu a inovaci)
- připraví rychlokurzy digitálních dovedností, aby se zdokonalily v oblastech, jako je umělá inteligence, kybernetická bezpečnost nebo blockchain
- zahájí program „dobrovolníků z digitální oblasti“, díky němuž budou moci mladí kvalifikovaní pracovníci a zkušení starší lidé sdílet své digitální schopnosti s tradičními podniky
- aktualizuje agendu dovedností pro Evropu včetně paktu pro dovednosti se zvláštní složkou pro MSP a navrhne doporučení Rady zaměřené na modernizaci odborného vzdělávání a přípravy
- rozšíří centra pro digitální inovace ve spojení se Startup Europe a EEN a zajistí plynulé poskytování služeb v rámci místních a regionálních ekosystémů
- usnadní přeshraniční spolupráci s MSP
- spolu s členskými státy prozkoumá možná opatření k vytvoření příznivého prostředí pro převody MSP
- bude vybízet členské státy k tomu, aby své služby propojily v rámci jednotného kontaktního místa
- bude podporovat primární veřejné nabídky akcií (IPO) MSP, a to formou investic prostřednictvím nového fondu soukromého a veřejného sektoru v rámci programu InvestEU, který bude zahájen v roce 2021
- zavede mechanismus rizik a výnosů s cílem posílit fondy rizikového kapitálu a získat soukromé investice pro rozvoj podniků
- zahájí iniciativu pro genderově vyvážené financování, jejímž účelem bude stimulovat financování podniků a fondů řízených ženami a podpořit podnikání žen

Strategie se věnuje budování kapacit a podpoře přechodu k udržitelnosti a digitalizaci, snížení regulační zátěže a zlepšení přístupu na trh a přístupu k financím.

PRIORITY

- budování kapacit a podpora přechodu k udržitelnosti a digitalizaci
- snížení regulační zátěže a zlepšení přístupu na trh
- zlepšení přístupu k financím

INICIATIVY

- Posílení zásad, které by měly podpořit export malým a středním podnikům za hranice svého domovského státu.
- Zásada zelenou malým a středním podnikům připomíná, že při tvorbě politik je třeba zohlednit zájmy malých a středních podniků, a to jak na úrovni EU, tak na úrovni jednotlivých členských států.
- Zásada „pouze jednou“ připomíná, že občané a podniky poskytují veřejné správě různé údaje pouze jednou.
- Zásada digitalizace jako standard znamená snížit administrativní zátěž tak, že se digitální poskytování služeb stane standardní volbou orgánů veřejné správy.
- Vztah EU → stát → regionální a místní orgány – strategie má být podpořena pevným partnerstvím uzavřeným mezi EU a členskými státy včetně regionálních a místních orgánů.

FAKTA A ČÍSLA

- páteří hospodářství EU je **25 milionů malých a středních podniků**
- MSP zaměstnávají přibližně **100 milionů lidí**
- MSP představují **více než polovinu evropského HDP**
- pouze 600 000 MSP zaměstnávajících zhruba 6 milionů osob vyváží zboží mimo EU
- v odvětví podnikových služeb mohou náklady vzniklé MSP při plnění administrativních formalit dosáhnout 10 000 eur
- své duševní vlastnictví chrání pouze 9 % malých a středních podniků

DŮVODY

obtížný přístup na zahraniční trh pro MSP, zejména z důvodu některých opakujících se právních jednání, která jsou nutná k registraci firmy v zahraničí

velká finanční náročnost pro malé a střední podniky na administrativu

nerovné podmínky vůči velkým společnostem

nedostatečná atraktivita trhu pro investiční kapitál

PENÍZE

nejméně
300 milionů eur
na podporu inovací

NÁSTROJE

- **zmocněnec EU pro malé a střední podniky**, který by měl:
 - dohlížet na naplňování cílů strategie
 - kontrolovat dodržování zásad v souvislosti s prováděním právních norem v jednotlivých členských státech
 - spolupracovat s vnitrostátními zmocněnci, a to ve spolupráci s místními podniky
- aktualizace sítě Enterprise Europe Network
- zřízení programu dobrovolníků z digitální oblasti
- rozšíření center pro digitální inovace

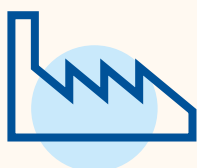

VÝHODY

OBČANÉ

- zvýšení atraktivity nabízených pracovních míst
- zjednodušený přístup k podnikání

PODNIKY, SPOLEČNOSTI A FIRMY

- podpora zelené transformace
- vývoj nových a ekologičtějších technologií
- méně byrokracie
- větší dostupnost investic
- snazší registrace duševního vlastnictví
- snížení nákladů díky novým technologiím

NEVÝHODY

- nejasné financování strategie
- složitost transformace
- náklady na transformaci

KONKRÉTNÍ MOŽNOSTI PRO ČR

- pomoc pro zastaralé podniky
- rychlejší posun k inovacím
- hospodářský růst

Strategie pro metan

(Strategie EU ke snížení emisí metanu)

Metan je druhým nejsilnějším skleníkovým plynem a významným zdrojem znečištění ovzduší. Nová strategie pro metan sníží jeho emise ze všech odvětví, zejména z energetiky, zemědělství a odpadového hospodářství.

CÍL

1) PŘESNĚJŠÍ MĚŘENÍ A VYKAZOVÁNÍ

- předložení právních předpisů o povinném měření, vykazování a ověřování veškerých emisí metanu v oblasti energetiky
- zlepšení měření a vykazování emisí metanu ze strany společností
- satelitní detekce velkých znečišťovatelů
- podpora vytvoření mezinárodního střediska pro monitorování emisí metanu společně s OSN

2) EFEKTIVNĚJŠÍ ZMÍRŇUJÍCÍ OPATŘENÍ

- podpora rozvoje trhu s bioplynem z udržitelných zdrojů
- podpora osvědčených postupů a technologií, změn v oblasti krmiv a šlechtění s cílem snížit emise ze zemědělství
- povinnost zlepšit zjišťování a odstraňování netěsností (tzv. LDAR) u všech infrastruktur pro fosilní plyny při výrobě, přepravě a využívání
- možné budoucí právní předpisy týkající se odvětrávání, spalování a jejich norem
- přezkoumání směrnice o skládkách odpadů, směrnice o čištění městských odpadních vod a směrnice o kalech z čistíren odpadních vod
- Komise v rámci společné zemědělské politiky podpoří výrobu bioplynu ze zemědělského odpadu
- Komise podpoří vytvoření skupiny odborníků, která bude analyzovat cyklus emisí metanu; skupina se zaměří na chov hospodářských zvířat, hospodaření se statkovými hnojivy a krmivy, vlastnosti krmiv, nové technologie a postupy a na další otázky
- Komise zváží další opatření s cílem zlepšit nakládání se skládkovým plynem, minimalizovat jeho škodlivé dopady na klima a využít případných energetických zisků

PRIORITY

- zlepšit měření a vykazování
- snížit emise metanu v odvětví energetiky
- zlepšit vykazování emisí ze zemědělství

OBLASTI

zemědělství

odpady

energetika

Strategie se zaměřuje na řešení emisí metanu spojených s lidskou činností (tzv. antropogenních emisí). Emise tohoto typu představují přibližně **59 %** veškerého metanu. **95 %** celosvětových emisí metanu způsobených člověkem pochází ze zemědělství (**53 %**), odpadů (**26 %**) a energetiky (**19 %**).

DŮVODY

Stávající legislativa by měla vést ke snížení emisí metanu v EU do roku 2030 o 29 % oproti úrovním z roku 2005.

K ambicióznějšímu snížení emisí skleníkových plynů alespoň o 55 % do roku 2030 je zapotřebí řešit i emise metanu, emise metanu by se měly snížit o 35–37 %.

Politická opatření ke snížení emisí metanu přispějí k úsilí EU o dekarbonizaci s ohledem na větší ambice do roku 2030 a přechod na klimatickou neutralitu do roku 2050.

Snížení emisí metanu přispěje k dosažení cíle EU souvisejícího s nulovým znečištěním a zajištěním prostředí bez toxických látek.

PENÍZE

- Komise ve strategickém plánu Horizont Evropa na období 2021–2024 zváží návrh cíleného výzkumu technologických řešení.
- Prostřednictvím iniciativy pro uhelné regiony procházející transformací chce EU podporovat využívání metanu z aktivních i opuštěných uhelných dolů a zmírňování jeho emisí.
- Z nástroje Next Generation EU a ze Společné zemědělské politiky lze podporovat projekty výroby bioplynu ve venkovských oblastech.

NÁSTROJE

- v krátkodobém horizontu strategie podporuje dobrovolné iniciativy vedené podniky
- v roce 2021 mají být předloženy konkrétní legislativní návrhy
- Komise zváží právní předpisy týkající se eliminace rutinního vypouštění a spalování metanu v odvětví energetiky a normy nebo jiné pobídky pro snižování emisí metanu v souvislosti s fosilní energií
- Komise přezkoumá nařízení o sdílení úsilí a zváží rozšíření působnosti směrnice o průmyslových emisích tak, aby se nově vztahovala i na odvětví produkující metan

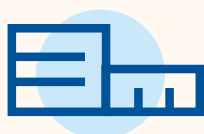

VÝHODY

OBČANÉ

- snížení emisí metanu přispívá ke zpomalení změny klimatu a ke zlepšení kvality ovzduší
- účinná správa emisí metanu může ve venkovských oblastech vytvářet nové příjmy a investice
- plnění cílů Zelené dohody pro Evropu – lepší životní prostředí

PODNIKY, SPOLEČNOSTI A FIRMY

- emise metanu ze zemědělského odpadu lze zachycovat za účelem výroby bioplynu, tj. jedné z forem energie z obnovitelných zdrojů
- v odvětví odpadů mohou pomoci nové technologie pro přeměnu odpadu na biometan
- úspora finančních prostředků za energie
- podpora nových technologií

NEVÝHODY

- neexistence jasných cílů
- nejsou stanoveny konkrétní kroky a postup
- nejasnost financování

KONKRÉTNÍ MOŽNOSTI PRO ČR

- podpora venkovských oblastí
- příspěvek k plnění klimatických cílů
- přechod na ekologičtější zdroje energie (problém ČR)

Strategie pro chemické látky

(Strategie pro udržitelnost v oblasti chemických látek –
k životnímu prostředí bez toxických látek)

Je obzvláště důležité přestat používat nejškodlivější chemické látky
ve spotřebních výrobcích, jako jsou hračky a výrobky pro péči o děti, textil nebo materiály,
které přicházejí do styku s potravinami.

CÍL

- životní prostředí bez toxických látek
- zákaz nejškodlivějších chemických látek ve spotřebních výrobcích
- postupné ukončení používání per- a polyfluoralkylových látek používaných např. v obalech na potraviny (pokud není jejich použití nezbytné)
- podpora investic pro výrobu a používání chemických látek, které jsou bezpečné a udržitelné

- zajištění dodávek nejdůležitějších chemikálií
- zavedení jednoduššího procesu posuzování rizik a nebezpečnosti chemických látek (tzv. jedna látka, jedno posouzení)
- hrát vedoucí roli v celosvětovém měřítku prosazováním a podporou vysokých standardů
- neexportování chemických látek zakázaných v EU

- podpora inovací v oblasti bezpečných a udržitelných chemických látek
- zvýšení ochrany lidského zdraví a životního prostředí před nebezpečnými chemickými látkami
- podpora vzniku bezpečných a udržitelných alternativ
- snazší obchodování s chemickými látkami v rámci EU

Strategie se věnuje chemickým látkám, mezi které patří např. **endokrinní disruptory**, látky, které narušují imunitní a dýchací systém, a perzistentní látky, jako jsou **per- a polyfluorované alkylové látky (PFAS)**.

INICIATIVY

- postupné ukončení používání nejškodlivějších látek při výrobě spotřebních výrobků (hračky, výrobky pro péči o děti, kosmetika, detergenty, materiály určené pro styk s potravinami nebo textilie)
- minimalizace přítomnosti látek vzbuzujících obavy ve všech výrobcích a jejich nahrazení v maximální možné míře
- důraz na kombinovaný účinek chemických látek („koktejlový efekt“) zohledněním rizika, jež představuje pro lidské zdraví a životní prostředí
- zajištění, aby výrobci a spotřebitelé měli přístup k informacím o obsahu chemických látek a bezpečném používání zavedením požadavků na uvádění informací
- zavést označení „Recyklováno v EU“ a zajistit, aby byly ve výrobcích a recyklovaných materiálech minimalizovány látky vzbuzující obavy

Komise prostřednictvím svých finančních nástrojů a výzkumných a inovačních programů podpoří:

- výzkum a vývoj pokročilých materiálů v odvětvích energetiky, stavebnictví, mobility, zdravotnictví, zemědělství a elektroniky s cílem uskutečnit zelenou a digitální transformaci
- výzkum, vývoj a zavádění nízkouhlíkových chemických a materiálových výrobních procesů s nízkým dopadem na životní prostředí
- výzkum a vývoj inovativních obchodních modelů, jako je obchodní model založený na výkonnosti, s cílem zajistit účinnější využívání chemických látek a jiných zdrojů a minimalizaci odpadů a emisí
- rekvalifikaci a zvyšování kvalifikace pracovní síly zapojené do výroby a používání chemických látek směrem k zelené a digitální transformaci
- přístup k rizikovému financování, zejména pro malé a střední podniky a začínající podniky
- rozvoj a zavádění infrastruktury umožňující přechod na používání, přepravu a skladování elektřiny z obnovitelných/uhlíkových zdrojů energie pro výrobu chemikálií
- zvýšení stávající míry zavádění dostupných technologií pro výrobní účely, jako jsou data velkého objemu, umělá inteligence, automatizace, inteligentní senzory a robotika

FAKTA A ČÍSLA

Celosvětový prodej chemických látek v roce 2018 dosáhl 3347 miliard eur, **EU byla druhým největším výrobcem (16,9 % tržeb)**, ačkoli se tento podíl za posledních 20 let snížil na polovinu a podle prognóz se má dále snižovat.

Do roku 2030 se má EU přesunout **z druhého místa na třetí**.

Chemická výroba je čtvrtým největším odvětvím v EU zahrnujícím 30 000 společností (z čehož 95 % jsou malé a střední podniky), které přímo zaměstnávají přibližně 1,2 milionu lidí a nepřímo přibližně 3,6 milionu.

EU má komplexní rámec zahrnující přibližně **40 legislativních nástrojů** včetně nařízení o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH), nařízení o klasifikaci, označování a balení nebezpečných látek (CLP) a vedle řady dalších i právní předpisy týkající se bezpečnosti hraček, kosmetických přípravků, biocidů, přípravků na ochranu rostlin, potravin a karcinogenů na pracovišti, jakož i právní předpisy o ochraně životního prostředí.

Studie poukazují na rostoucí počet různých nebezpečných chemických látek v lidské krvi a tělesné tkáni včetně některých pesticidů, biocidů, léčiv, těžkých kovů, plastifikátorů a zpomalovačů hoření.

84 % občanů EU je znepokojeno dopadem chemických látek vyskytujících se v běžných výrobcích na jejich zdraví a 90 % je znepokojeno jejich dopadem na životní prostředí.

59 % vyrobených chemických látek je dodáváno přímo do jiných odvětví včetně zdravotnictví, stavebnictví, automobilového průmyslu, elektroniky a textilního průmyslu.

PRIORITY

- lépe chránit občany a životní prostředí

- podpořit inovace bezpečných a udržitelných chemických látek

- řešit zdravotní a environmentální problémy, které způsobují nejškodlivější chemické látky

OBLASTI

strategie se týká neškodlivějších chemických látek ve spotřebních výrobcích, jako jsou hračky, výrobky pro péči o děti, kosmetika, čisticí prostředky, materiály určené pro styk s potravinami nebo textil

chemické látky jsou dodávány přímo do zdravotnictví, stavebnictví, automobilového průmyslu, elektroniky a textilního průmyslu

DŮVODY

- chemické látky mohou mít nebezpečné vlastnosti, které škodí lidskému zdraví a životnímu prostředí
- mohou způsobovat rakovinu, ovlivňovat imunitní, respirační, endokrinní, reprodukční a/nebo kardiovaskulární systém, oslabovat odolnost člověka a jeho schopnost reagovat na vakcíny a zvyšovat náchylnost k nemocem
- zranitelné skupiny obyvatelstva, jako jsou děti, těhotné ženy a starší osoby, jsou obzvláště citlivé na chemické látky s určitými nebezpečnými vlastnostmi
- chemické znečištění je jedním z hlavních faktorů, které ohrožují Zemi a ovlivňují a prohlubují krizi planety

PENÍZE

Facilita na podporu oživení a odolnosti

Partnerství veřejného a soukromého sektoru

NÁSTROJE

Vypracování kritérií bezpečnosti a udržitelnosti

Zajištění vývoje a používání látek, materiálů a výrobků bezpečných a udržitelných

Zlepšení prosazování pravidel EU jak na hranicích, tak na jednotném trhu

Zavedení programu EU pro výzkum a inovace v oblasti chemických látek s cílem doplnit chybějící znalosti o dopadech chemických látek, podpořit inovace a ukončit testování na zvířatech

Zjednodušení a konsolidace právního rámce EU – mimo jiné např. zavedením zásady „jedna látka, jedno posouzení“, posílením zákazu uvádění na trh bez údajů a zavedením cílených změn nařízení REACH a odvětvových právních předpisů

Pravidla pro hodnocení rizik

VÝHODY

OBČANÉ

- snížení vystavení chemickým látkám obsaženým ve výrobcích
- menší dopad na klima
- bezpečnější potraviny, kosmetika, nábytek a textil
- zpomalení degradace ekosystémů a úbytku biologické rozmanitosti
- větší bezpečnost pro pracovníky
- snížení prenatální expozice několika chemickým látkám může zabránit snížení růstu plodu a nižší porodnosti

FIRMY

- podpora pro plnění klimatických cílů
- menší dopad na využívání zdrojů, ekosystémy a biologickou rozmanitost
- podpora výzkumu a nových technologií

NEVÝHODY

- zvýšení nákladů pro firmy a společnosti
- potřeba nových výrobních procesů
- neexistence konkrétních kroků
- absence jasně stanovených cílů

KONKRÉTNÍ MOŽNOSTI PRO ČR

- zlepšení životního prostředí
- transformace českého chemického průmyslu

O EVROPSKÉM INFORMAČNÍM PROJEKTU

Evropský informační projekt, z. ú. (EIP) je nevládní nezisková organizace, jejímž cílem je přispívat k informovanosti občanů České republiky o EU. Hlavní devízou EIP jsou jeho analytici, kteří mají dlouholeté zkušenosti s evropskou legislativou a politikou.

EIP se zaměřuje na organizování dlouhodobých výzkumných, informačních, popularizačních a publikačních projektů, na jejichž realizaci se podílí řada dalších neziskových organizací, iniciativ a výzkumných pracovišť. EIP tak podněcuje spolupráci mezi zástupci občanské společnosti a univerzitami a zprostředkovává výsledky bádání širší veřejnosti.

Za účelem naplnění svého poslání poskytuje EIP veřejnosti následující neziskové aktivity:

- základní a aplikovaný výzkum zaměřený na fungování České republiky v EU
- publikování a šíření odborných a popularizačních studií a analýz
- pořádání přednášek, seminářů, kulatých stolů, workshopů a konferencí
- vydavatelskou a publikační činnost

PARTNEŘI PROJEKTU

**BOOKS
& PIPES**

B&P
RESEARCH

Kancelář:
třída Kpt. Jaroše 1932/13
602 00 Brno
info@euroinproject.eu

